

# Bulletin

Nederlandse Vereniging Voor Pathologie  
NVVP

Orgaan van de Nederlandse Vereniging Voor Pathologie

oktober 2011 - jaargang 20 - nummer 3

Pagina 4: Schaalvergroting in de pathologie

Op dinsdag 20 september jl. organiseerde de NVVP een discussie- annex informatie-avond over schaalvergroting in de zorg, die bezocht werd door zo'n 40 collegae.

Pagina 5: VU Onderwijsprijs 2011

Professor Wolter Mooi heeft de VU onderwijsprijs 2011 in ontvangst mogen nemen.

Pagina 6: WZL

VWS heeft recentelijk de NVVP ingelicht over de conceptWet Zeggenschap Lichaamsmateriaal.

Verder in dit Bulletin:

Pagina 2: Editoriaal

Pagina 3: Van de bestuurstafel

Pagina 7: Casus Verbalis

Pagina 7: Overlijdensbericht

Pagina 8: Programma nascholing 2/12

Pagina 9: Agenda en overzicht SKMS

Pagina 10: Vacatures

Pagina 7:

Arjen van der Pol neemt afscheid van PALGA

Sinds 1996 is Arjen werkzaam geweest voor de Stichting PALGA, van 1999 tot 2010 als bestuurscoördinator. Per 1 januari 2012 zal Arjen zijn dienstverband bij PALGA beëindigen.



Ach ja, 4 dagen indian summer en zomer en herfst hebben vrijwel onopgemerkt gewisseld. Is dit wat ons in de toekomst te wachten staat: een zomer in april, mei en juni, een golfje nazomer in september en de rest een lange herfst die na een weekje vorst overgaat in lente..?..Misschien moeten we onze vakantietijden dan gaan aanpassen met "zomervakantie" in mei. Een onverwacht effect van klimaatverandering.

Misschien een aardige parallel aan de discussie over schaalvergroting. Iets wat waarschijnlijk meer en meer van de grond zal komen, maar ook iets wat onvoorziene consequenties zou kunnen hebben. Ik verwijs u graag naar de bijdragen over deze avond over schaalvergroting van 20 september jl. Nadenken over de situatie in de toekomst is mijn inziens erg belangrijk voor willekeurig welke beroepsgroep, ook voor de pathologen, ja! Hoe gaan we in deze wereld van bezuinigingen en marktwerking onze financiering beter regelen? Hoe houden we de ontwikkeling en implementatie van nieuwe technieken en nieuwe toepassingen overeind? Hoe krijgen we meer pathologen opgeleid en aan het werk om onze steeds toenemende werklast aan te kunnen op een aantrekkelijke manier? U weet allemaal hoe het aantal klinisch-pathologische besprekingen is geëxplodeerd de laatste tijd, dat een kwaliteitssysteem opzetten en vervolgens onderhouden gewoon tijd kost, dat het produceren van "transparante" productiegegevens steeds belangrijker en tijdrovender wordt. Als we deze problemen/uitdagingen niet serieus nemen, verliezen we de greep op ons eigen en fantastische vak en zullen we (helemaal) geleefd gaan worden door de waan van de dag. Gelukkig lijkt ons bestuur hier wel degelijk het belang van in te zien, maar het komt me voor dat dat besef ook bij alle andere beroepsgenoten zou moeten bestaan. Hoe is dat met u?! Denkt u hier wel eens over na?...

Laten we constateren dat ons vak nog steeds springlevend, hoogontwikkeld en onmisbaar is. Dat bleek me afgelopen maand weer eens op een bezoek aan Georgië, waar een groepje onverschrokken Nederlandse pathologen een cursus gaf voor pathologen uit de Kaukasische regio. De situatie daar is heel wat minder rooskleurig dan bij ons en de kennis is er aanmerkelijk minder breed ontwikkeld; wel is er bij de beleidsmakers daar meer besef van de belangrijke en centrale rol van de pathologie in de zorg, zozeer dat wij Nederlanders enigszins jaloers naar onze Georgische collegae keken. Maar goed, of het nu hier of in Georgië is, een vak als het onze heeft nog echt een mooie toekomst, maar wel een die we zelf moeten en kunnen bepalen.

Dat lijkt me een mooi moment om u verder veel leesplezier met ons blad te wensen en de hoop uit te spreken dat ik zoveel mogelijk van u in de nabije toekomst mag ontmoeten en spreken.

Een prettige en droge herfst gewenst en tot spoedig ziens.

Uw hoofdredacteur, Paul van der Valk

1. **Voordracht bestuur voor nieuwe penningmeester:** Monique Koopmans is bereid om de werkzaamheden van de huidige penningmeester over te nemen. Zij deed promotieonderzoek in de electrocardiofysiologie aan het Albert Einstein College of Medicine (New York) en is gepromoveerd aan de Universiteit van Amsterdam (2001). Zij is tussen 2002 en 2006 opgeleid aan het VUmc. Zij is sinds 2006 patholoog, werkzaam bij Symbiant, locatie Zaandam. Het NVVP bestuur is blij met de toezegging en hoopt dat de komende ALV de voordracht gaat goedkeuren.



2. **Meeting secretaris:** Jelle Wesseling zal Arno van Leenders opvolgen als meeting secretaris van de NVVP. Het bestuur is Arno en de Rotterdamse medewerkers zeer erkentelijk voor de inzet die is verricht en verwelkomt de bereidheid van Jelle Wesseling om pathologendagen en de nascholingsavonden te gaan coördineren. Jelle is tussen 1999 en 2004 opgeleid tot patholoog op het Universitair Medisch Centrum te Groningen. Hij promoveerde in 1997 aan de Universiteit van Amsterdam op onderzoek verricht op het Nederlands Kanker Instituut/Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis naar de rol van episialine (MUC1, EMA) in celadhesie en tumorprogressie.



3. **Prijs voor Wolter Mooi:** Op de dies dag (5 sept jl ) van het VU ontving een patholoog de brede VU onderwijsprijs van 10.000 Euro. Het bestuur feliciteert Wolter met dit uitstekende resultaat. Lees verderop de bijdrage in het bulletin.

4. **Een nieuwe Manpower enquête:** Al enkele jaren lijkt het erop dat de voorspellingen op basis van de Manpower enquête een onderschatting geven van de werkelijke vacatures. Navraag bij Logex leerde dat de weegfactor, die gebruikt wordt om de eventuele complexiteit van het werk van pathologen te kwantificeren, mogelijk te laag is. Daarom komt de nieuwe enquête mét vragen over de mix van diagnostiek. Het bestuur hoopt dat u het gevraagde kunt aanleveren.

5. **Een nieuwe wet voor nader gebruik en biobanken is in de maak:** De wet gebiedt dat alle patiënten expliciet toestemming moeten geven voor nader gebruik. Het bestuur is van mening dat de nieuwe Code Goed Gebruik dit veel zinniger heeft geregeld (aangekleed geen bezwaar; informatie geven). Tenslotte is de Code samen met vertegenwoordigers van patiëntenverenigingen opgesteld.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur

## Schaalvergroting in de pathologie

Dinsdag 20 september jl. organiseerde de NVVP een discussie- annex informatieavond over schaalvergroting in de zorg, die bezocht werd door zo'n 40 collegae. De sprekers waren een patholoog, Mehdi Jiwa van Symbiant, een chirurg, Bart van Wagenveld uit het St. Lucas ziekenhuis in Amsterdam, en een klinisch chemicus, J. Dijkman van Medial, Haarlem. De eerste twee voordrachten gaven een duidelijk beeld van de redenen om tot schaalvergroting over te gaan, de voor- en nadelen ervan, en van de obstakels op de weg naar schaalvergroting/samenwerking. De incentives voor samenwerking om tot schaalvergroting te komen, zijn vooral:

- 1) mogelijkheden tot sub-/superspecialisatie (leidt tot kwaliteitsverhoging) en grotere dekking van de verschillende diagnostische terreinen
- 2) meer flexibiliteit bij ziekte/afwezigheid van collegae; betere dekking tijdens diensten
- 3) makkelijker bij- en nascholing te organiseren in eigen beheer
- 4) meer mogelijkheden om tot implementatie van nieuwe technieken over te gaan
- 5) financiële voordelen bij bulkafname bij leveranciers

Voor beide sprekers, zowel de patholoog als de chirurg was de aanleiding een probleem met het vinden van nieuwe collegae en het garanderen van gespecialiseerde dienstverlening tijdens diensten. In beide verhalen kwamen ook vergelijkbare obstakels naar voren, al werden sommige daarvan wat verschillend beleefd. Zo was het gedwongen zaken doen met verschillende raden van bestuur voor collega Jiwa wel een belasting, mede door de veelvuldige personeelwisselingen op die functies, terwijl de chirurg zich in deze eerder gesteund voelde door zijn ra(a)d(en) van bestuur. Verder werd gewezen op de rol van de NMA (niet te onderschatten rol in zulke zaken!), allerhande juridische problemen, en, niet onbelangrijk, ICT problemen, zeker bij het "verenigen" van meerdere locaties. Beide sprekers benadrukten dat het creëren van draagvlak onder de collegae cruciaal was om tot succes te komen.

Het verhaal van de klinisch chemicus illustreerde hoe ver dit vak is met de technische mogelijkheden tot schaalvergroting (er is een apparaat dat in 1 ochtend de totale routineproductie klinisch chemie van heel Nederland kan doen!). Het accent kwam hier dan ook meer te liggen op concurrentie, een aspect dat voor de pathologie nog niet zo op de voorgrond staat, hetgeen overigens in de toekomst best nog wel eens zou kunnen veranderen.

Al met al een nuttige avond, die zeker tot nadenken stemt. Persoonlijk denk ik dat schaalvergroting onafwendbaar is. Dat hier nog wel haken en ogen aan zitten is duidelijk, ook al aan de verhalen van deze avond. Maar dat het vormen van grotere laboratoria het landschap van de pathologie in Nederland compleet kunnen veranderen, is duidelijk. Bij gelijkblijvende financieringsstructuur zouden de academische laboratoria ernstig in de problemen komen door de concurrentie met de grote perifere labs. En daarmee zou het ontwikkelen van nieuwe technieken en toepassingen sterk onder druk komen te staan. Ook zouden er grote consequenties kunnen zijn voor de opleidingen. Geen reden om schaalvergroting af te wijzen, wel een reden om eerst eens goed over deze ontwikkelingen na te denken.

Paul van der Valk

## Professor Wolter Mooi wint VU Onderwijsprijs 2011

Professor Wolter Mooi heeft de VU onderwijsprijs 2011 in ontvangst mogen nemen. Op deze universiteit zijn anderhalf duizend docenten en circa 25.000 studenten. Na enkele keren op de geneeskunde faculteit tot beste docent te zijn uitgeroepen, steeg Wolter met stip in de onderwijs top 10 van de VU.

Wolter Mooi werkt sinds 2004 op de afdeling Pathologie VUmc. Als welkomsgeschenk bij zijn indiensttreding, lag de onderwijsvernieuwing geneeskunde VUmc klaar, mét de zeven competenties, waarbij 'vakken' zoals fysiologie en pathologie wat naar de achtergrond dreigden te verdwijnen. De nieuwe dokters in opleiding worden meer beroepsgericht opgeleid. Kennis en wetenschap is slechts één van de vaardigheden. Deze plannen hadden buiten Wolter Mooi gerekend. Hij zorgde er voor dat het onderdeel 'ziekteleer' ongekend populair werd bij geneeskunde studenten. Met aanstekelijk enthousiasme wist Wolter studenten ervan te overtuigen dat Robbins veel mooier was dan Harrison, Hamilton en Bailys of DSM-IV. In jaarlijkse terugkerende 'voorstellingen' (colleges-voorstellingen) wist Wolter zijn studenten aan het studeren te krijgen. In ongekend informatiedichte sessies werden ziekten, begrip en mechanisme tot een fascinerend vertelsel geconcentreerd.

Later kwamen ondersteunende technieken erbij zoals Twitter, Facebook, YouTube en Google docs. (U begrijpt dat dit stukje al op onze website verscheen). Na afloop van de colleges verlieten studenten de zaal met "pathologie is fascinerend" over hun heen gestempeld. Ze vroeger om méér. Zij wilden uitgedaagd worden. Ook dan stond Wolter klaar met zeer pittige opdrachten want naast enthousiasme moest er ook gepresteerd worden. Met een dergelijke wervend vermogen, kwam het niet helemaal als een verrassing dat Wolter de hoogste onderwijs prijs van de VU in de wacht sleepte maar het blijft niettemin een indrukwekkende prestatie. Ook de AIOS pathologie van het VUmc en AMC zullen beamen dat Wolter gedreven is. In zijn rol als schier alleswetende voorzitter van de Dodo coupeclub, waarin kennis, leren kijken, ironie en zelfspot om aandacht vechten maar waarin de AIOS worden uitgedaagd. Ook heilzaam voor pathologen (die van coupes houden).

Voor ons vak is dit geweldige reclame met, naar verwachting, nawerking. Het zou kunnen dat over 2-3 jaar onze opleiders de eerste sollicitanten kunnen verwachten die deels op spoor zijn gezet door de Mooi-colleges en andere Mooi communicatiemodaliteiten. De Mooi 'memes' voor de pathologie. Terwijl menig collega in bv het verenigd koninkrijk klaagt dat het vak niet zichtbaar is, is deze prijs een zeer welkome balsem voor de pathologieziel. Met de Mooi factor kon pathologie uitgroeien tot het meest tot de verbeelding sprekend vak uit de onderbouw geneeskunde van het VUmc. Wolter Mooi zet het vak Pathologie op een voetstuk van formaat. Dat is Mooi. Nu maar hopen dat ie niet gekocht wordt door Arsenal of zo. De NVVP feliciteert Wolter Mooi met zijn prijs. Medio september kon u zijn bijdrage (hollands dagboek) in het NRC lezen. Ook op onze website kunt u meer lezen en ook zien!



*De Still met dank aan de Audiovisueel centrum UBVU Media dienst*

## VWS heeft concept Wet Zeggenschap Weefsel opgesteld

Recent heeft VWS de NVVP (en PALGA) ingelicht over de conceptWet Zeggenschap Lichaamsmateriaal (WZL) en de memorie van toelichting (MvT) hierop. De conceptwet WZL beoogt de belangen van donoren optimaal te beschermen. In dit streven maakt de conceptwet helaas geen onderscheid tussen *lichaamsmateriaal verwijderd voor zorg* (diagnostiek en therapie) en *lichaamsmateriaal dat door donoren wordt afgestaan* voor onderzoek. Het bestuur van de NVVP én de FEDERA vinden dat dit verschillende uitgangspunten zijn. Dit wordt ook in de nieuwe Code Goed Gebruik helder aangegeven. In de conceptwet Zeggenschap Lichaamsmateriaal wordt dit over één kam geschoren en wordt "informed consent" verlangd voor lichaamsmateriaal gedoneerd voor bv biobanken maar ook materiaal wat in het kader van zorgverlening (operatie of kleine ingreep) wordt bewaard (de weefselblokjes archieven). Zo'n voorschrift zou wel eens onderzoeksbelemmerend kunnen gaan werken. Lichaamsmateriaal wat als 'diagnostisch materiaal' wordt bewaard voor 'uitgesteld primair gebruik', laat zich goed lenen voor onderzoek ('nader gebruik'). Patiënten verwachten ook dat daarmee onderzoek wordt gedaan. Regels voor dit type onderzoek ('nader gebruik') zijn al door de Federa vastgesteld in 2002 en recentelijk aangepast in de nieuwe Code Goed Gebruik. Ook weer in samenwerking met de VSOP en de NFPC, namens de patiëntverenigingen.

Naast bescherming, regelt de nieuwe wet ook zeggenschap voor donoren en patiënten. Ook dit is in de nieuwe Code Goed Gebruik gedetailleerd geregeld. Er dient een toetsingscommissie te komen, die een advies geeft over het onderzoek door nader gebruik en er dient een toezichtsorgaan te komen met vertegenwoordiging van de patiënten en donoren die bijvoorbeeld een jaaroverzicht en informatieve brochures moet goedkeuren (heeft u dat al?). Daarnaast gebiedt de nieuwe wet een tamelijk allesomvattende terugkoppeling van eventuele 'bevindingen'. Dit wordt verlangd in geval van donatie aan de novo biobanken als bij nader gebruik. Zoals gezegd maakt de conceptwet hierin geen onderscheid. De Code Goed Gebruik echter gaat hier veel genuanceerder mee om. Bevindingen zijn zeldzaam en die dienen alleen teruggekoppeld te worden als de patiënt ook iets geboden kan worden. Zeker bij 'nader gebruik' met een aangekleed geen bezwaar systeem is niet helemaal niet logisch.

Het is jammer dat de overheid (en onze samenleving) met deze conceptwet de verwachting van patiënten, namelijk dat beheerders van weefselarchieven onderzoek doen door nader gebruik, eerder teleurstelt dan ondersteunt. Ik sluit niet uit dat dit onbedoeld gebeurt. Los van alle kosten die een dergelijk "informed consent systeem" met gedetailleerde voorkeuren voor gebruik en dito instructies voor terugkoppeling van bevindingen met zich gaat brengen, valt het ook te vrezen dat daarmee de minstens 150 peer reviewed publicaties per jaar, die voortkomen uit onderzoek door nader gebruik, in aantal zal dalen. Men onderschat de administratie, kosten en tijd, die nodig zullen zijn om het nader gebruik deel van deze conceptwet na te leven. Voor nader gebruik lijkt deze wet een "probleem" te willen oplossen, waarvan niet zeker is of het wel bestaat. De patiëntenverenigingen lijken hier geen probleem te zien (zie [www.vsop.nl](http://www.vsop.nl)). Op deze website staat hun brief aan de minister waarin ze laten weten in deze nieuwe wet eerder een belemmering te zien voor onderzoek dan bevordering. De daarmee indirecte belangen van toekomstige patiënten schadelend.

Samenvattend zou een gunstige advisering door onze Raad van State en aanvaarding van een dergelijke Wet Zeggenschap Lichaamsmateriaal door ons parlement een wel heel zure uitkomst zijn van het Rathenau rapport 'nader gebruik nader onderzoek'. De Pathologie is kennelijk nog onvoldoende in staat geweest het belang van nader gebruik voor het voetlicht te brengen. De nieuwe Code Goed Gebruik biedt hiervoor wel een handvat. Toepassing kan geen minuut meer op zich laten wachten. We hebben nog veel te doen.

Folkert van Kemenade

## Arjen van der Pol neemt afscheid van PALGA

De man die zich meer dan 40 jaar voor de Stichting PALGA heeft ingezet neemt afscheid per 1 januari 2012. Het DPS politburo himself, "Nederlandse pathologie watcher" van formaat, kenner van de Homo Pathologicus. Arjen verschafte, namens PALGA, zaken waarvan de pathologen vaak niet wisten dat ze het wilden. Hij doet nu een stapje terug.



## Overlijdensbericht

### **Drs. S. de Graaf †**

Oncoloog, radiotherapeut en cytoloog

Geboren te Voorschoten op 3 april 1928

En overleden te Delft op 12 juni 2011

## Casus Verbalis

De oplossing van vorige keer was, natuurlijk(!), coeliakie met vlokatrofie en veel intraepitheliale lymfocyten. Ik heb voor de verandering enkele reacties gekregen, waaronder ook het goede antwoord. Er zijn nog taalgevoelige poëten onder ons...

Goede stimulans voor een nieuwe casus.

Het betreft een tumortje waarin leegte een ogenschijnlijk belangrijke rol speelt. De bouwstenen van dit proces, zoals het zich aan ONS presenteert hebben weinig inhoud, maar in dit bijzondere geval lijkt een distinct percentage de was te doen (of de afwas), want mengsels van lucht en water lijken de bouwstenen te vullen. De naam van het tumortje verwijst naar een fysiologisch proces in het dierenrijk!

Wat denkt u, kunt u de diagnose stellen op deze bloemrijke beschrijving?

## Middagprogramma

- 13:00-13:30 uur Registratie en Ontvangst  
Teaching Room Lab voor Pathologie (H2.04.004)
- 13:30-14:30 uur Dr. P.Groenen (moleculair bioloog, UMCN)  
Moleculaire diagnostiek van melanocyttaire laesies
- 14:30-15:30 uur Prof. dr. W.J. Mooi (patholoog, VUMC)  
Naevus of melanoom?
- 15:30-15:45 uur Pauze
- 15:45-16:30 uur Prof. Dr. W.J. Mooi (patholoog, VUMC)  
Naevus of melanoom? (vervolg)
- 16:30-17:00 uur Rondleiding afdeling Pathologie JBZ

## Avondprogramma

- 17:00-17:30 uur Ontvangst en broodjes  
Auditorium Jeroen Bosch Ziekenhuis (B1.02.002)
- 17:30-18:30 uur ALV NVVP
- 18:30-19:00 uur Pauze met broodjes
- 19:00- 21:00 uur Dr. K. Biermann (patholoog, Erasmus MC)  
Dr. H. Braat (MDL-arts, Erasmus MC)
- Patiënt met klinische verdenking op pancreascarcinoom  
Cysteuze laesies in de pancreas  
Diagnostiek distaal choledochuscarcinoom en pitfalls  
Verkrijgen van weefsel m.b.v. ERCP / EUS  
Interessante casus
- 21:00-22:00 uur Borrel en rondleiding afdeling Pathologie JBZ



## Kwaliteitsgelden voor de pathologie (SKMS)

### Lopende Projecten

- Richtlijn 'Primaire Tumor Onbekend'  
Voorzitter: Dhr. J. Oudejans  
Status: afronding, de conceptrichtlijn is aangeboden
- Pathologenpanel voor maligne lymfomen; kwaliteitsbewaking en bevordering  
Voorzitter: Dhr. H. van Krieken  
Status: afronding.
- Digitaal Visitatiesysteem met behulp van ADAS  
Voorzitter: Dhr. R.J. van Suylen en Dhr. J. Oudejans  
Status: opstartfase, het system is aangeschaft en wordt gevuld met de eerste gegevens
- NVVP meerjaren kwaliteitsplan  
Voorzitter: Mw. H. Sietsma en Dhr. J. Oudejans  
Status: het eerste concept ligt klaar, de CKBU gaat hier in het najaar verder mee
- Richtlijn 'virtuele pathologie panel' met tumoren van de thymus als pilot  
Voorzitter: M.A. den Bakker  
Status: opstartfase, de eerste bijeenkomst moet gepland worden
- Herkennen van en omgaan met erfelijkheid in de gangbare diagnostiek van de patholoog  
Voorzitter: J. Morreau  
Status: opstartfase

## Agenda

- |                              |   |
|------------------------------|---|
| <b>21 en 22 oktober 2011</b> | ESP Videomicroscopy Masterclasses, Brussels, Belgium  |
| <b>4 november 2011</b>       | Jaarlijkse DCCG-dag, Educatorium Universiteit Utrecht |
| <b>9 november 2011</b>       | 2e Nationaal Kwaliteitscongres, Domus Medica, Utrecht |
| <b>14 november 2011</b>      | 13de Papendal Symposium                               |
| <b>2 december 2011</b>       | Nascholingsdag NVVP                                   |

Uitgebreide informatie omtrent een agendapunt kunt u vinden op de website van de vereniging: [www.pathology.nl](http://www.pathology.nl).

Ontbreken evenementen, meldt u dit dan bij het secretariaat: [secretariaat@pathology.nl](mailto:secretariaat@pathology.nl).

## Vacatures

De volgende openstaande vacatures zijn bekend bij de NVVP:

- Vacature patholoog Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis Nijmegen
- Vacature patholoog Erasmus MC Rotterdam
- Vacature patholoog Gelre Ziekenhuizen Apeldoorn en Zutphen
- Vacature patholoog Admiraal de Ruyter Ziekenhuis Vlissingen (0,8 - 1,0 FTE)
- Vacature patholoog Isala Klinieken Zwolle
- Vacature patholoog UMC Groningen
- Vacature patholoog Meander Medisch Centrum
- Vacature patholoog NFI (0,45 - 0,9 FTE)
- Vacature patholoog NKI - Antonie van Leeuwenhoek
- Vacature patholoog Academisch Ziekenhuis Maastricht
- Vacature AIOS Academisch Ziekenhuis Maastricht

Voor meer informatie over deze vacatures kunt u terecht op de website van de NVVP, [www.pathology.nl](http://www.pathology.nl). Hier kunt u ook lezen hoe u zelf een vacature kunt plaatsen.

### Colofon

#### NVVP Bulletin

Orgaan van de Nederlandse Vereniging Voor Pathologie

#### Redactie Bulletin

P. van der Valk, email: [P.vandervalk@vumc.nl](mailto:P.vandervalk@vumc.nl)

#### Correspondentie-adres/ledenadministratie

Secretariaat NVVP  
Postbus 8003  
3503 RA UTRECHT  
[secretariaat@pathology.nl](mailto:secretariaat@pathology.nl)

#### Websitecommissie

K. Keizer, G.F.H. Diercks, N. Bulkman  
Website: [www.pathology.nl](http://www.pathology.nl)

#### Lay-out: Cantrijn

#### Oplage

600 exemplaren

#### Advertenties

Voor advertenties is overleg per telefoon of e-mail met de redactie noodzakelijk.

#### Kopij

Insturen via correspondentie-adres. Aanleveren gebeurt via email. Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn/haar bijdrage. Hetzelfde geldt voor inlichtingen door derden verstrekt.

#### Koepelbestuur

Prof. dr. M.J.A.P. Daemen, voorzitter  
Dr. J.L.G. Blaauwgeers  
Dr. F.J. van Kemenade  
Dr. R. A. Woutersen  
Prof. dr. P. van Diest  
Dr. R.M.W. de Waal

#### Bestuur NVVP

Prof. dr. M.J.A.P. Daemen, voorzitter  
Dr. F.J. van Kemenade, secretaris  
Dr. J.L.G. Blaauwgeers, president elect; penningmeester  
Dr. T.E.G. Ruijter  
Dr. A.N. Noorduyt  
Prof. Dr. P.J. van Diest  
Mw. drs. S. ter Borg

#### Contributie

De contributie voor het lidmaatschap van de vereniging bedraagt voor 2011 voor klinisch pathologen: gewone leden € 400,-; arts-assistenten/AIO/AGNIO € 63,25; oud-leden € 34,50; buitengewone/buitenlandse leden € 132,25.  
Voor de sectie Experimentele pathobiologie: gewone leden € 85,10; arts-assistenten/AIO/AGNIO € 42,55; oud-leden € 34,50; buitengewone/buitenlandse leden € 34,50.  
Voor de sectie Dierpathologie: gewone leden € 85,10; arts-assistenten/AIO/AGNIO € 42,55; oud-leden € 34,50; buitengewone/buitenlandse leden € 34,50.

**Kopij voor het volgende nummer kunt u inleveren uiterlijk vóór 23 december 2011**